

'Houdt moed, sta op, Hij roept u!'

Online ontmoeting van de werkgroep Vluchtelingen van de Raad van Kerken in Nederland, 6 maart 2021

*Samenvatting van de bijdrage van drs **Eduard Nazarski**,*

Oud-directeur van VluchtelingenWerk Nederland en Amnesty International Nederland, over **'De realiteit van vluchtelingen en de politieke realiteit'**.

Opvang in de regio:

Nazarski noemt het wrang te moeten constateren dat de opvang in de regio, een bijna mythische term waar alle politici al decennia lang zo vóór zijn, al jarenlang te lijden heeft onder een groot tekort aan financiële middelen. Zo is van het volgens het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de VN (UNHCR) in 2020 benodigde bedrag van \$ 9 miljard nog niet de helft door de internationale gemeenschap toegezegd, als gevolg waarvan basale middelen zoals tenten, drinkwater, voedsel, onderwijs enz. ontbreken.

Hervestiging:

Zo mogelijk nog wranger is het, dat van het benodigde aantal hervestigingsplaatsen voor door het UNHCR geselecteerde vluchtelingen in 2019 slechts 4,5% is gerealiseerd: van de 1,4 miljoen mensen die vanwege hun schrijnende situatie waren voorgedragen zijn maar 80.000 daadwerkelijk hervestigd. Iedere politicus die zich uitspreekt voor méér opvang in de regio zou met deze cijfers moeten worden geconfronteerd, aldus Nazarski.

Terugkeer:

Vanuit een drang om strenger te zijn worden steeds vaker mensen teruggestuurd naar landen waar het niet veilig is; denk aan landen als Afghanistan, Soedan, Iran en Irak. Denemarken stuurt bijv. al mensen terug naar Damascus, omdat vluchtelingen daar 'welkom' zijn volgens president Assad. Ook in Nederland willen sommige partijen op dit moment al vluchtelingen terugsturen naar onveilige landen als Syrië en Afghanistan.

Asiel in Nederland:

Er zijn al tientallen jaren problemen bij de IND; toen Nazarski in 1990 bij Vluchtelingenwerk begon ging het met de doorlooptijden van asielprocedures al niet goed en het is nu nog steeds niet gelukt. Als een van de oorzaken benoemt N een vermoeden van politieke sturing; als er tijdelijk minder mensen asiel komen vragen wordt dat door politici meteen als bezuiniging ingeboekt, waardoor deskundig personeel bij de IND verdwijnt.

Dat asielzoekers die terecht zijn afgewezen toch niet terugkeren is te bezien als de 'achilleshiel' van het Nederlandse asielsysteem en de oorzaak dat politici gaan redeneren 'Als ze vanuit ons land niet terugkeren, moeten we maar vooral zorgen dat mensen meteen aan de buitengrenzen van Europa worden geselecteerd'.

Waarom is er nog steeds geen duurzaam kleinschalig opvangmodel? Het lijkt bij het COA aan elan te ontbreken dat te realiseren. Toch is dat voor iedereen (asielzoekers èn omwonenden) veel beter dan steeds weer wanhopig zoeken naar tijdelijke, grote locaties met stapelbedden.

Voor mensen die als afgewezen asielzoekers op straat worden gezet is het noodzakelijk dat middels 'Bed, Bad, Brood & Begeleiding' perspectief wordt geboden. Eenmaal op straat kan niemand werken aan terugkeer of een perspectief vinden in een ander land. Het is tekenend dat veel mensen die vanuit een BBB een herhaald asielverzoek indienen toch een verblijfsvergunning krijgen, omdat de IND fouten heeft gemaakt.

Nazarski is getroffen door de veelheid van al lang bestaande en nieuwe initiatieven die er in heel Nederland zijn, zoals Migreat, 26000 gezichten e.v.a.. Daaruit blijkt dat er veel meer draagvlak voor de opvang van vluchtelingen in Nederland is, dan politici in Den Haag willen accepteren.

Asiel in Europa:

Het is een logische gedachte dat men een asielprocedure aan de grens van Europa wil, maar Nazarski wijst op de ervaringen die de afgelopen 5 jaar zijn opgedaan in Griekenland: zowel de asielprocedure als de opvang zijn daar nog steeds treurig ver beneden de maat.

Problematisch is ook de herverdeling van vluchtelingen over alle EU-staten. Het begrip 'flexibele solidariteit' dat in het Migration Pact is afgesproken is een bedenkelijk principe: zo kan een land als Hongarije blijven zeggen dat ze geen vluchtelingen wil opnemen, maar wel meedoen met grensbewaking en terugkeer.

Over de rol van het agentschap Frontex dat de buitengrenzen van Europa moet bewaken is momenteel veel discussie.

Nazarski ziet Europa voorlopig nog niet in staat om het asielbeleid op een goede manier vorm te geven.

Een nieuw regeerakkoord:

In de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen zijn grote meningsverschillen over migratie en asiel zichtbaar. Het is belangrijk om de partijen die een 'positiever' migratiebeleid voorstaan zo goed mogelijk te voeden met informatie, feiten en argumenten ten behoeve van de besprekingen in de komende kabinetsformatie.

De IND moet niet alleen meer budget krijgen, maar er is ook een cultuurverandering en kwaliteitsverbetering nodig.

Detentie:

In zijn tijd bij Amnesty heeft Nazarski de detentiecentra in Zeist, Rotterdam en Schiphol bezocht. Amnesty pleit al jaren voor de terugkeer van de menselijke maat in de vreemdelingendetentie. Ondanks die campagnes is er nog steeds een politieke wil om veel mensen op te sluiten die geen strafbaar feit hebben begaan, enkel en alleen omdat ze terug zouden moeten en iemand bij de overheid denkt dat ze zich daar misschien aan zouden willen onttrekken.

Ten slotte...

spreekt Nazarski de hoop uit dat, met de inzet van allerlei organisaties en individuen bij de besprekingen voor een nieuw regeerakkoord, het mag lukken dat er een einde komt aan het extreme ontmoedigingsbeleid dat er nu is en dat, in plaats daarvan, met een menselijker beleid vluchtelingen de kans krijgen in ons land een bestaan op te bouwen.